

Set Nedefra

Af Jørgen Olsen

AFSKRIFT AF 'MARIA EVANGELIET' SOM SUPPLEMENT TIL INDLÆG OM KIRKELIV OG TEOLOGI

Maria Evangeliet kendes fra rester af to håndskrevne skrifter fra ca 400 e.kr. Det er som Thomas Evangeliet skrevet på koptisk (oldgræsk). Håndskrifterne blev fundet i 1892 i Ægypten, men først udgivet i 1955. Maria Evangeliet har ikke relation til Nag Hammadi fundene, hvor Thomas Evangeliet blev fundet, sammen med et antal såkaldte 'gnostiske' skrifter. Meget er gået tabt, som det vil fremgå under vejs i den tekst der her citeres fra. Det er måske omkring halvdelen der mangler. Det forhindrer en naturlig helhed.

Der er tale om Maria Magdalene, den Mara der stod ved Jæsus kors sammen med Jæsus mor. Det er også den Maria der stå graven tom, da hun ville salve Jæsus legeme. At det er hende fremgår ikke direkte, men ifølge forskerne bag dette, fremgår det af sammenhængen bl.a. til de nytestamentlige relationer.

En egentlig inddeling af materialet er vanskeligt, da der mangler meget af teksten (side 1-6 og 11-14). Dog opsættes der en vejledende oversigt:

- 1 – 6 Tabt
- 7 – 8 Det materielle. Synd og sygdom.
- 8 – 9 Det naturstridige. Årvågenhed og bøn.
- 9 – 10 Intet yderligere bud. Modløshed og mod.
- 10 – 11 Peters opfordring til Maria. Maria om en vision.
- 11 – 14 Tabt
- 15 – 18 En sjæls himmelvandring. Andreas og Peter angriber Maria
- 18 – 19 Maria afviser angrebet. Levi forsvarer Maria. Skriftets titel.

Her således:

Maria Evangeliet

(Side 1 - 6 er tabt). Således fra side 7.

"Vil det materielle da blive frelst eller ej"

Frelseren sagde:

"Hele naturen, alt hvad der er skabt, alle skabninger er til i hinanden og skal på ny blive opløst til deres egen rod. For det materielles natur opløser sig til sin egen natur. Den, der har øre at høre med, skal høre".

Peter sagde til ham:

"Da du har forklaret os alt, så sig os dog også dette: hvad er verdens synd?"

Frelseren sagde til ham:

"Der findes ingen synd, men I handler syndigt, når I gør noget, der bringer utugtens natur frem, som man kalder for 'synden'. Derfor kom det gode i jeres midte til hver naturs væsen for at sætte den ind i sin egen rod".

Så fortsatte han og sagde:

"Derfor bliver I syge, og derfor dør I, fordi

.....

8 Forstå det hvem der kan !

Det materielle fremkalder en lidelse, der ikke har sin lige, og som er kommet af det, der er imod naturen. Så bliver der en uro i hele kroppen.

Derfor har jeg sagt til jer:

Fat mod, og selv om I er modløse, så fat dog mod over for hver enkelt form for natur.

Den, der har øren at høre med, skal høre !".

Da den salige havde sagt dette, hilste han dem alle og sagde: "Fredvære med jer ! Måtte min fred blive til i jer ! Vær på vagt, at ingen skal lede jer vild med ordene 'se her !' eller 'se der!'".

For menneskesønnen er i jeres indre. Følg efter ham ! De, der søger ham, skal finde ham. Gå derfor og forkynd evangeliet om riget. Jeg har ikke efterladt noget bud udover det, som jeg har fastsat for jer.

9 Jeg har heller ikke givet nogen lov ligesom lovgiveren, for at I ikke skal blive grebet ved de !"

Da han sagt det gik han bort. Men de var bedrøvede, græd heftigt og sagde: "Hvordan skal vi kunne gå til hedningerne og forkynde evangeliet om menneskesønnens rige ? Når ikke engang han blev skånet, hvordan skal vi da blive skånet ?" Da rejste Maria sig, hilste dem alle og sagde til sine brødre: "Græd ikke vær ikke bedrøvede og heller ikke i tvivl, for hans nåde vil være med jer alle og vil beskytte jer. Lad os langt hellere prise hans storhed, for han har gjort os rede og gjort os til mennesker".

Da Maria havde sagt det, vendte de deres sind mod det gode, og de begyndte at drøfte frelserens ord.

10 Peter sagde til Maria: "Søster, vi ved, at frelseren satte dig højere end de øvrige kvinder. Sig os de ord af frelseren, som du husker, dem som vi ikke kender og som vi heller ikke har hørt !"

Maria svarede således: "Det som er skjult for jer, vil jeg meddele jer"

Så begyndte hun med at sige følgende ord til dem: "Jeg" sagde hun "Jeg så i et syn Herren, og jeg sagde til ham: "Herre, jeg har i dag set dig i et syn".

Han svarede mig således: "Lykkelige du, fordi du ikke skælver, når jeg ser på dig. For der hvor forstanden er, der er skatten".

Jeg sagde til ham: "Herre, ser den, der ser synet, så ved sjælen eller ved ånden ?"

Frelseren svarede således: "Den ser ikke ved sjælen, og ikke ved ånden, men forstanden, der er midt imellem dem, det er den, der ser synet, og der er det

(side 11 – 14 er tabt)

15 Og begæret sagde: "Jeg har ikke set dig komme ned. Men nu ser jeg dig stige op. Hvorfor lyver du dog, da du jo tilhøre mig ?"

Sjælen svarede således: "Jeg har set dig. Du har ikke set mig og heller ikke erkendt mig. Jeg tjener dig som klædedragt, og du har ikke erkendt mig !"

Da hun havde sagt dette, gik hun jublende glad sin vej. Derpå kom hun til den tredje magt, der hedder uvidenhed.

Denne udspurgte sjælen: "Hvorhen går du ? Du er blevet grebet af slethed. Men du er blevet grebet. Døm ikke !"

Ogsjælen sagde: "Hvorfor dømmes du mig, skønt jeg ikke har dømt. Jeg er blevet grebet, skønt jeg ikke har grebet. Jeg er ikke blevet erkendt, men jeg har erkendt, at verdensaltet bliver opløst, såvel de jordiske ting, som også de himmelske."

16 Da sjælen var kommet forbi den tredje magt, steg hun opad og så den fjerde magt. Den havde syv skikkelser.

*Den første skikkelse er mørket,
Den anden begæret,
Den tredje uvidenheden,
Den fjerde er dødens misundelse,
Den femte er kødets rige,
Den sjette er den tåbelige, kødelige klogskab,
Den syvende er den vrede visdom.*

Det er de syv, der har del i verden. De spørger sjælen: "Hvorfor kommer du, du morder, eller hvor er du på vej hen, du, der har overvundet stedet ?"

Sjælen svarede og sagde: " Det, som griber mig, er blevet dræbt; det, som vender mig om, er blevet overvundet; mit begær er forbi, og uvidenheden er død.

17 I en verden blev jeg befriet fra verden, og i et billede fra et billede oventil, og fra glemselens lænke, der kun består til en tid. Fra denne stund vil jeg i tavshed til den fastsatte tid for evigheden nå frem til tidens hvile".

Da Maria havde sagt dette, tav hun stille, så frelseren har altså talt med hende lige her til. Men Andreas gjorde indvendinger og sagde til sine brødre: " Sig hvad I mener om det, som hun siger ! Jeg for min del tror ikke, at frelseren har sagt disse ting, De lærdomme er jo nok nogle andre tanker".

Så svarede Peter og talte om denne slags sager. Han spurgte dem om frelseren: "Talte han da med en kvinde i hemmelighed for os og ikke åbenlyst ? Skal vi da vende om og alle høre på hende ? Foretrak han hende frem for os ?"

18 Da græd Maria og sagde til Peter: " Min broder Peter, hvad mener du dog ? Mener du, at jeg selv har udtænkt det i mit hjerte, eller at jeg lyver om frelseren ?"

Levi tog til orde og sagde til Peter: "Peter, du er altid så opfarende. Nu kan jeg se, hvordan du forivrer dig mod kvinden ligesom modstanderne. Når nu frelseren har holdt hende for værdig, hvem er så du, at du forkaster hende ? Frelseren kender hende sikkert ganske nøje. Derfor har han foretrukket hende fremfor os. -- Lad os hellere skamme os, iføre os det fuldkomne menneske, således som han har befalet os og gå ud, og forkynde evangeliet, uden at vi tåler noget andet bud eller nogen anden lov, end det som Frelseren har sagt".

19 Men da Levi havde sagt dette, begyndte de at gå ud og prædike.

Evangeliet efter Maria

APPENDIX

Som forlængelse af ovennævnte, finder jeg anledning til at drage visse sammenhænge med andre skrifter. Det primære formål fra min side er, at se på kvinders forhold i den tidlige kristendom, hvor der var dybtliggende kulturelle forskelle på mænds og kvinders rettigheder og almen værdighed. --- Samtidig vil jeg understrege min opfattelse af, at hvis vi skal kunne foretage en 'løbende' fortolkning ud fra den viden der er og som naturligt må komme, så bør vi også bringe indsigt i noget af det der blev skrevet dengang, men som ikke kom med i det 'kanoniserede' vi i dag kalder biblen. --- Jeg har her udvalgt 'et par scener' mellem Maria, Peter og Jesus, i en 'duel' om kvinden Maria's placering i det almindelige 'tillidsforhold', i at have 'tiltro' til en kvindes oplevelse, opfattelse og gengivelse, samt at hun taler med i diskussionen, sammen med 'mændene'.

Når jeg finder anledning til uddybning i 'kvindeforholdet' er det som en forlængelse af mit skrevne indhold under 'Kirkeliv og teologi' på www.setnedefra.dk bl.a. om Paulus og den udlægning der her er givet omkring udsagn om kvinders rolle. -- Jeg søger at medtage 'antagelige' betragtninger fra den tid, som bidrag til nutidige fortolkninger af, hvad der egentlig foregik, herunder også, hvad det må antages at Jesus har sagt.

Det jeg her vil supplere med, er en lille tekst jeg har fundet frem fra et skrift der benævnes Pistis Sophia (tro – visdom) og som er en del af det der hedder Hermes skrifterne.

Her følgende uddrag :

Maria udtaler sig med nogle bemærkninger, som Jesus finder er en 'god forståelse' og roser Maria med ordene : "Fortræffeligt Maria, du salige".

Herover bliver Peter vred og siger til Jesus: "Min herre, vi kan ikke udholde denne kvinde, fordi hun tager lejligheden fra os og aldrig har ladet nogen af os tale, men selv har hun talt mange gange".

I et andet uddrag, hvor Peter igen taber tålmodigheden, her over såvel Maria som Salome, siger Peter til Jesus: "Min herre, bare dog kvinden ville høre op med at spørge, for at vi kan spørge".

Af dette og flere andre sammenhænge får Maria til at reagere, ikke blot om sig selv, men om alle kvinder og siger til Jesus: "Min herre, min forstand er altid rede til hver gang at træde frem og forklare, hvad der er sagt, men jeg er bange for Peter, fordi han truer mig og hader mit køn".

Hertil giver Jesus et svar der må anses for vigtigt, han siger: "Den, der er fyldt med lystes ånd for at kunne træde frem og forklare det, som jeg har sagt – den skal ingen kunne hindre deri".

Skanderborg April 2008

Jørgen Olsen